

проф. др Зоран Ранковић
Универзитет у Београду
Православни богословски факултет
Катедра за филологију
zrankovic@bfspc.bg.ac.rs

Теме из историје филологије у Гласнику

Сажетак. У раду* се износе резултати анализе садржаја из историје филологије у Гласнику – службеном листу Српске Православне Цркве, у периоду од 1971. до 2013. године. Анализираће се којим су темама из ове области, у ширем контексту (језички проблеми, личности, историјско-филолошки проблеми и друго), истраживачи посветили пажњу. Филолошке теме обрађене су са више аспеката, а аутори научних радови припадају разним научним срединама и установама. После општег осврта на прилоге филолошког садржаја, дата је библиографија распоређена по азбучном реду.*

Периодична црквена штампа у Срба јавља се много касније у односу на грађанска гласила политичке и културне оријентације – грађански листови појављују се 1840. године. Прва два гласила у издању Српске Православне Цркве појављују се 1868. године: „Беседа“ у Карловачкој митрополији и „Пастир“ у Београду. Временом долази до експанзије црквене периодике, тако да је у периоду 1868-1970. године Српска Православна Црква била покретач и издавач више од 150 гласила.¹ Важно место међу црквеном периодиком Српске Православне Цркве заузима часопис „Гласник – службени лист Српске Православне Цркве“, који егзистира више од 90 година.

Први број *Гласника* појавио се 14. јула 1920. године као „Гласник Уједињене Српске Православне Цркве“, са намером да буде наставак *Гласника Православне Цркве* из Краљевине Србије. Убрзо му је промењен наслов у „Гласник Српске Православне Патријаршије“, под којим излази две деценије (до краја 1939. године), после чега добија данашње име. Излазио је и у време током Другог светског рата. Током педесетих година 20. века добија устаљени облик, сачуван до данас. У *службеном делу* објављују се званичне одлуке Црквених Тела и Органа, а *неслужбени део* има своје сталне рубрике: чланци, студије, црквена хроника, вести из хришћанског света, прикази књига, некролози, огласи итд. Од свога појављивања пред читаоце, *Гласник* је излазио у различитом ритму, али се после Другог светског рата усталило да излази једном месечно.²

---

* Овај рад је настао у оквиру пројекта бр. 179078 („Српска теологија у двадесетом веку: фундаменталне претпоставке теолошких дисциплина у европском контексту – историјска и савремена перспектива“), који финансира Министарство просвете и науке Републике Србије.

** Библиографски подаци периодичне црквене штампе изнети су у: Б. Цисарж, *Јеган век йериодичне шийаміе Срјске Православне Цркве*, т. 1, Београд 1986, стр. 19-66.

² О историјату *Гласника* види: Ж. Јанковић, *Са „Гласником“ кроз деценије*, *Гласник*, год. LXXV, 1994, бр. 12, стр. 234-244. Овај број посвећен је 75-огодишњици излажења *Гласника*, а садржи и фототипис најзначајнијих вести објављених на његовим страницама од оснивања.

Према подацима које пружа за сада најкомплетнија библиографија периодике под окриљем Српске Православне Цркве,³ у раздобљу 1868-1970. године публиковано је на стотине прилога које обрађују проблематику која се тиче и филолошких истраживања. Недавно је публикована студија која пружа осврт на прилоге посвећене проблемима превођења светог писма на српски језик објављене на страницама српских црквених периодичних издања до 1970. године.⁴ Како после овог периода није урађена библиографија српске црквене периодике, то сам се одлучио да за ову прилику обрадим садржаје из сфере филолошких дисциплина публикованих на страницама *Гласника*.

У већој или мањој мери, теме из области филологије у ширем контексту (језички проблеми, историјско-филолошки проблеми, личности, теме из историје књижевности и друго), заступљене су у скоро свим годиштима излажења *Гласника*. Овај црквени лист представљао је инспиративне странице за публикавање резултата филолошких истраживања са бројних аспеката. Пружићу осврт на неке групе прилога, ради илустрације бројности аспеката филолошких истраживања и публикованих радова на страницама *Гласника*.

Тако, пажњу аутора текстова закупила је проблематика превођења Светога Писма (историја превођења на старе и савремене језике, теорија, критика, валоризација). У расветљавању проблематике превођења Светога Писма огледали су се прилози како страних, тако и српских аутора. Навешћу, примера ради, имена неких: А. Алексејев (текстолог Светога Писма), еп. Иринеј Буловић, А. Деликостопулос, Н. Иванов, М. С. Иванов, С. Мерћин, Б. Невил, С. Е. Портер, Р. Ракић, еп. шумадијски Сава и други. Публиковани су и преводи одређених апокрифних књига или текстова (Т. Јовановић, Р. Живковић).

Пажњу истраживача заслужују преводи на српски језик богослужбених текстова или старих црквено-богослужбених текстова, као и осврти на преводе, али и приређивање старих текстова у изворном облику. Публиковани су примера ради, преводи текстова знаменитог црквеног поете Романа Мелода (Георгије дијак, Т. Илић) и превод Службе светом Симеону Мироточивом (Ж. Михаиловић). Ту су и осврти на већ начињене преводе: Србљака и првог Јерусалимског типика код Срба (еп. Сава, еп. Павле). Значајни су, не само за филологе већ и за истраживаче других научних области, радови који садрже приређене изворне текстове – богослужбене или записе (М. Матејић, Д. Радосављевић, еп. Сава, Ђ. Воларевић, П. Георгијев, Ј. Дурковић-Јакшић, С. Душанић, Р. Тимотијевић).

Бројни су прилози који обрађују теме из историјско-просветне проблематике, осветљавајући нове чињенице и податке који уводе у акрибичније познавање просвете и школства у Срба (Ј. Илић, Б. Јаковљевић, Б. Марковић, М. Мишковић, О. Радосављевић, Д. Сандо, Т. Геохаревић, Д. Убипариповић).

³ Б. Цисарж, *Један век историјско-просветне Српске Православне Цркве*, т. 1, Београд 1986, 464 стране; т. 2, Београд 1991, 572 стране.

⁴ К. Кончаревић, *Лингвистичка проблематика превођења Светог писма у огледалу српске црквене периодике (1868-1970)*, Српска теологија у двадесетом веку: истраживачки проблеми и резултати (прир. Б. Шијаковић), књ. 3, Београд 2008, стр. 27-34.

Импозантан је и број научних радова који се баве историјом штампарства и штампарија у Срба (Ј. Бојовић, Љ. Дурковић-Јакшић, О. Радосављевић). Тема бројних радова јесте историја библиотека у Срба (Љ. Дурковић-Јакшић, П. Ракић).

Српска књижевност, особито средњовековна и духовна, највише је закупила пажњу истраживача, те су и радови са овим питањима најбројнији на страницама *Гласника* (Д. Бојовић, Ж. Јанковић, Ђ. Перић, Ч. Ребић, В. Милин). Заступљене су и теме из новије књижевности, како српске, тако и стране (Д. Дачић, Љ. Дурковић-Јакшић, Ж. Јанковић, Д. Калезић, Б. Лилић, П. Момировић, Ђ. Перић, В. Перовић, Љ. Раковић, А. Средојевић, Е. Чарнић).

Радови Љ. Дурковића-Јакшића, А. Јевтића, Д. Калезића, Д. Кашића, Р. Николића, Ђ. Перића, С. Спасовића, П. Христуа осветљавају личности свете Равноапостолне Браће и Светога Саве са више аспеката.

Рубрика *Кроз хришћански свет* доноси краће информације о актуелним дешавањима у другим помесним Црквама, научним скуповима и конференцијама, дијалозима. Поводом одређених јубилеја, на страницама *Гласника* доносе се актуалне везане, углавном, за Свету Браћу Кирила и Методија и њихову делатност.

Прилози са темама из филологије у ширем контексту на страницама *Гласника* обрађују широк спектар питања занимљивих и значајних за даља научна истраживања. Њихова највећа вредност је у интердисциплинарности приступа, у ширем укључивању метода и спознаја богословља, филологије, књижевности, историје, психологије. Треба истаћи отвореност уредништва *Гласника* ка истраживачима из других дисциплина и других научних институција, са српског говорног подручја и из иностранства. Јер, Црква је ту да сабира и сједињује, а не да раздваја и поставља границе.

Библиографија

- Алексејев Анатолиј, *Светио писмо и његово прерођење*, год. LXXXVIII, 2006, бр. 7, стр. 202-209.
- Андерсон Роберт, *Самарјани*, год. ХСII, 2011, бр. 5, стр. 157-163.
- Архимандрит Августин, *Синајски кодекс Библије, историја и откриће*, год. LXXI, 1990, бр. 4, стр. 86-91.
- Архимандрит Лукијан (прев.) *Повеља цара Алексија Комнена*, год. LVIII, 1977, бр. 9, стр. 185-186.
- Атанасије Призренски, *Врлина разборљивости код Св. Саве*, год. LXVI, 1985, бр. 3, стр. 80-82.
- Баришић Ранко, *Казивања о Светој Гори. Просвети, Друштво пријатеља Свете Горе, Београд 1995*, год. LXXVI, 1995, бр. 12, стр. 255-256. – Приказ.
- Београдски мученици Ермил и Сирајоник и Прејодобни Јустин Ђелијска. Житија и Службе, Висока школа – Академија Српске Православне Цркве за уметности и конзервацију, Београд 2013*, год. XCIV, 2013, бр. 2, стр. 90. – Приказ (Зорица Зеџ).
- Бојовић Драгиша, *Анаџошки смисао „Молитва Богородица“ Димитрија Канџакузина*, год. LXXII, 1991, бр. 4, стр. 74-76.
- Бојовић Драгиша, *Свети Сава измирићел*, год. LXXII, 1991, бр. 4, стр. 83-84.
- Бојовић Јован, *Пейсџоина година Штампарије Бурђа Црнојевића*, год. LXXV, 1994, бр. 8, стр. 173-175.

- Боринг Јудин, *Божја имена у Новом завету*, год. LXXXI, 1999, бр. 7, стр. 133-134.
- Буловић Иринеј, *Нови превод Св. писма Новог Завета*, год. LXVI, 1985, бр. 1, стр. 11-17.
- Видаковић Љубинко, *Свети сава – савесни српске просветите*, год. LXXXI, 1999, бр. 2, стр. 22-25.
- Воларевић Ђорђе, *Да ли су моштии Св. Стефана Штиљановића боравиле у Св. Храму у Шиду?* год. LXXVII, 1996, бр. 9, стр. 150-152.
- Вранић Периша (прев.), *Библијска стилистичка симетрија*, год. LXV, 1984, бр. 9, стр. 204-210.
- Вукашиновић Владимир, *Новосадски бојословски рукописи. Василије Крижановски и Дионисије Новаковић*, год. LXXXVIII, 2006, бр. 277-279., стр.
- Георгије дијак, *Тебе Боја хвалимо...*, год. LIX, 1978, бр. 5, стр. 108-113.
- Георгије дијак, *На дан Светиої Саве српскої*, год. LIX, 1978, бр. 8, стр. 201-206.
- Георгије дијак, *Трајом калуђерске химне „Ми и данас устјадосмо живи...“*, год. LXII, 1981, бр. 5, стр. 99-101.
- Георгије дијак, *Свети Роман Мелод: Дјева днес Пресушиасивенајо раждајет*, год. LXIV, 1983, бр. 12, стр. 257-263.
- Георгијев Павел, *Ново сведочанство о манастиру Вранишници из XVI века*, год. LXVI, 1985, бр. 6, стр. 158-159. – О запису у Милешевском псалтиру из 1544. године.
- Глумац Душан, *Српске задужбине у Палестини*, год. LXXVII, 1996, бр. 11-12, стр. 259-272.
- Голијан Милорад, *Свети Сава – наш апостол*, год. LXVIII, 1986, бр. 9, стр. 217-218.
- Горажданска штамарија 1519-1523, Народна библиотека Србије, Београд, Филозофски факултет, Источно Сарајево 2008*, год. XC, 2009, бр. 6, стр. 172-173. – Свечано представљање издавачког пројекта.
- Гроздић Борислав, *Прилој проучавању поимања мира у списима периода Немањина Србије*, год. LXXXVIII, 2006, бр. 10, стр. 279-286; бр. 11, стр. 290-30.
- Дачић Душан, *Монах Теодосије Хилендарац – најразноврснији уметник средњега века*, год. LV, 1974, бр. 2, стр. 40-48; бр. 3, стр. 70-77; бр. 4, стр. 96-105; бр. 5, стр. 118-123.
- Дачић Д., *Значај Доситеја Обрадовића за просвету, књижевност и културу*, год. LXX, 1989, бр. 10, стр. 214-215.
- Деликостопулос Атан, *Важнији преводи (преноси) Светиога Писма на српски језик*, год. LXXXVIII, 2006, бр. 9, стр. 256-263.
- Драшковић Чедомир, *Српско црквено проповедништво XII-XV века - по старим српским биографијама*, год. LXXII, 1996, бр. 11-12, стр. 223-227.
- Дурковић-Јакшић Љубомир, *Искрице о Њеишу*, год. LIV, 1973, бр. 4, стр. 87-93; год. LIX, 1978, бр. 2, стр. 33-41; год. LXI, 1980, бр. 1, стр. 16-23; год. LXIII, 1982, бр. 2, стр. 41-51.
- Дурковић-Јакшић Љубомир, *Још два прилоја о школском појрону Светом Сави*, год. LVI, 1975, бр. 1, стр. 8-9.
- Дурковић-Јакшић Љубомир, *Српске библиотеке у Северној Далмацији*, год. LVIII, 1977, бр. 4, стр. 80-89.
- Дурковић-Јакшић Љубомир, *Библиотеке у Србији*, год. LIX, 1978, бр. 7, стр. 163-177; бр. 8, стр. 185-201.
- Дурковић-Јакшић Љубомир, *О набавци штамарије коју су Србијанци поклонили Црногорцима (1857-1860)*, год. LXIII, 1982, бр. 6, стр. 145-153.
- Дурковић-Јакшић Љубомир, *Једно значајно предавање о Словенима епископа далматинског др Иринеја Ђорђевића*, год. LXVI, 1985, бр. 8, стр. 191-195.

- Дурковић-Јакшић Љубомир, *Прилози историји страдања Папирјаришијске библиотеке*, год. LXVII, 1986, бр. 10, стр. 239-250.
- Дурковић-Јакшић Љубомир, *О српској књижевности код Пољака у XIX веку*, год. LXVIII, 1987, бр. 8, стр. 182-186.
- Дурковић-Јакшић Љубомир, *Прилози историји библиотеке Манастира Шишајовца*, год. LXVIII, 1987, бр. 9, стр. 204-208.
- Дурковић-Јакшић Љубомир, *Вук Караџић о вери у Њеишевој Црној Гори*, год. LXVIII, 1987, бр. 11, стр. 254-255.
- Дурковић-Јакшић Љубомир, *Нови значајни подаци о Папирјаришијској библиотеци у Срем. Карловцима*, год. LXIX, 1988, бр. 2, стр. 29-32.
- Дурковић-Јакшић Љубомир, *Значајан Косићев рукопис о злочинима и шпешти на културно-историјским споменцима у срему чека издавача*, год. LXIX, 1988, бр. 6, стр. 106-113.
- Дурковић-Јакшић Љубомир, *Њеиш и Ловћен првој светској рати*, год. LXIX, 1988, бр. 9, стр. 157-183.
- Дурковић-Јакшић Љубомир, *Пролашење 1840. године српској свештештву Светиој Саве за школској покровиштва у Србији и прва прослава у Крајујевицу и целој Србији*, год. LXXII, 1991, бр. 1, стр. 13-23; бр. 2, стр. 44-50.
- Дурковић-Јакшић Љубомир, *У појрази за рукописним Јеванђељем које је краљ Александар Обреновић добио у Хиландару*, год. XC, 2009, бр. 9, стр. 239-240.
- Дурковић Љ., *О испишвању места Мркине цркве, шпештарије и подизању нове цркве и школе у Заселу код Уж. Пожеге*, год. LXVIII, 1987, бр. 6, стр. 143-147.
- Душанић Светозар, *Конијакти и разговори мртвих са живима у лијератури Срегоземља*, год. LXIII, 1982, бр. 7, стр. 176-186.
- Душанић Светозар, *Један пример разрешавања шпашне буквице*, год. LXIV, 1983, бр. 7, стр. 132-133.
- Душанић Светозар, *Зайис јеромонаха Силвештра Милешевца из 1671. године*, год. LXVIII, 1987, бр. 12, стр. 257-259.
- Ђокић Небојша, Думић Оливера, *Храм Пресвете Богородице у Варварину. Од Темнићкој зайиса до друје владе Милоша Обреновића*, год. LXXXVI, 2004, бр. 3, стр. 89-97; бр. 4, стр. 109-115.
- Ђуричић Ст. Младен, *Слеи јуслар Филиј Вишић није био слеј*, год. LVII, 1976, бр. 4, стр. 77-79.
- Живковић Бранислав, *Грачаничка повеља*, год. LXXV, 1994, бр. 11, стр. 232. – Оглас.
- Живковић Радисав (прев.), *Како се обистишило Богородичино пророчанство*, год. LVIII, 1977, бр. 1, стр. 10-16. – Апокриф.
- Живковић Радисав, *Религиозне идеје у делима Александра Серјејевича Пушкина*, год. LVIII, 1977, бр. 7, стр. 138-141.
- Живојиновић Мирјана, *Историја Хиландара. Београд: Просвета, Друштво пријатеља Свете Горе*, 1998, год. LXXXI, 1999, бр. 9, стр. 158. – Приказ (Ранко Баришић).
- Зорица Славко, *Православно духовно школство у Далмацији*, год. XCIV, 2013, бр. 6, стр. 200-205.
- Иванов М. С., *Особености библијске терминологије*, год. LX, 1979, бр. 12, стр. 278-283.
- Иванов Н., *Језик Библије*, год. LVII, 1976, бр. 12, стр. 229-234.
- Ивошевић Васо, *Спогодшњица смрти Вука Појовића – Ришњанина*, год. LVIII, 1977, бр. 9, стр. 182-185.

- Игуман Платон, *Кондак ѓрејодобној Романа Слајќкојојца за Бојојављење*, год. LXVI, 1985, бр. 5, стр. 130-132.
- Игуман Платон, *Кондак ѓрејодобној Романа Слајќкојојца на Срејшење Госјодње*, год. LXVI, 1985, бр. 11, стр. 282-285.
- Илић Борислава, *Писмо из Хиландара ѓројумана Евјимјиа из 1842. јодине*, год. LXXXIII, 2001, бр. 10, стр. 226-232.
- Илић Јордан, *Срјске школе у доба Немањиа*, год. LXXII, 1996, бр. 11-12, стр. 216-220.
- Илић Мирослав, *Духовне везе Србије и Русије кроз векове*, год. LXXVII, 1996, бр. 9, стр. 152-157.
- Илић Тодор (прев.), *Из бојслужбене ѓраксе руској манасјира св. Панјелејмона на Ајону*, год. LXVI, 1985, бр. 9, стр. 210-213. – Богослужбени текст.
- Исјоријай ѓородичне библиошеке Лазиа*, год. XCIV, 2013, бр. 6, стр. 205-211.
- Јаковљевић Боривој, *Срјска ѓравославна велика ѓмназија новосадска*, год. LXVI, 1985, бр. 12, стр. 301-308.
- Јанковић Живорад, *Прилој дајшовању Доменјијановој дела*, год. LXX, 1989, бр. 1, стр. 17-18.
- Јанковић Живорад, *Кнез Лазар и Краљевиа Марко*, год. LXX, 1989, бр. 4, стр. 84-86.
- Јанковић Живорад, *Светиа Сава и Велика Лавра*, год. LXX, 1989, бр. 10, стр. 216-217.
- Јанковић Живорад, *Поводом жиијиа ѓајријарха Саве IV*, год. LXXI, 1990, бр. 8, стр. 166-169.
- Јанковић Живорад, *Око Посланице ијуману Сјиригону*, год. LXXI, 1990, бр. 9, стр. 186-188.
- Јанковић Живорад, *Ојлеги о мисији сјарца Исаије*, год. LXXIII, 1992, бр. 1, стр. 22-25.
- Јанковић Живорад, *Мисија „чрнца Илариона“*, год. LXXIV, 1993, бр. 2, стр. 37-39.
- Јанковић Живорад, *Сасјав Жиијиа ѓајријарха Саве IV*, год. LXXIV, 1993, бр. 4, стр. 63-67.
- Јанковић Живорад, *Ојлед о Доменјијану*, год. LXXVI, 1995, бр. 3, стр. 51-54.
- Јанковић Живорад, *Царјраг у Теодосијевом жиијију*, год. LXXVI, 1995, бр. 7, стр. 145-147.
- Јанковић Живорад, *Теодосије о црквеној самосјалносји*, год. LXXVI, 1995, бр. 9, стр. 192-195.
- Јанковић Живорад, *Поводом жиијиа Пајријарха Саве IV*, год. LXXII, 1996, бр. 11-12, стр. 288-291.
- Јанковић Живорад, *Ојлед о мисији сјарца Исаије*, год. LXXII, 1996, бр. 11-12, стр. 291-293.
- Јанковић Живорад, *Сасјав Жиијиа ѓајријарха Саве IV*, год. LXXII, 1996, бр. 11-12, стр. 293-296.
- Јанковић Живорад, *Њејш о Србима*, год. LXXIX, 1997, бр. 4, стр. 69-72.
- Јанковић Живорад, *Хроника несјајања. Тиик архиејискоја Никодима. Фојојшијиа ја изјорелој рукојиса Народне библиошеке у Бејрагу, Бејраг 2004*, год. LXXXVII, 2005, бр. 1, стр. 32-33. – Приказ.
- Јанковић Живорад, *Нојни ѓризори Ђуре Јакшииа*, год. LXXXVIII, 2006, бр. 5, стр. 169-172.
- Јанковић Живорад, *Светиа Сава и Синај*, год. LXXXIX, 2007, бр. 12, стр. 331-333.
- Јанковић Живорад, *О значењу израза хиројонија*, год. LXXXIX, 2008, бр. 5, стр. 156.
- Јанковић Живорад, *Над библиојрафијом о Ђури Јакшију*, год. XC, 2009, бр. 3, стр. 89-90; бр. 4, стр. 111-114; бр. 5, стр. 145-147; бр. 6, стр. 159-161; бр. 7, стр. 197-199; бр. 8, стр. 215-218; бр. 9, стр. 240-243; бр. 10, стр. 268-270; бр. 12, стр. 341-344; год. XCI, 2010, бр. 1, стр. 20-22; бр. 2, стр. 72-74; бр. 3, стр. 105-108; бр. 4, стр. 143-148.

- Јанковић Живорад, *Јован Рајић: Мали катихизис. Приредио В. Вукашиновић, Краљево 2001*, год. ХС, 2009, бр. 6, стр. 171-172.
- Јанковић Живорад, *Кроз сџару срџску књижевност*, год. ХСI, 2010, бр. 7, стр. 223-226; бр. 8, стр. 273-276; бр. 9, стр. 300-303; бр. 10, стр. 326-328; бр. 12, стр. 383-384.
- Јанковић Живорад, *Поруке ѓредака (Ђ. Трифуновић, Сџара срџска књижевност – Основи, Беоџрад 2009)*, год. ХСI, 2010, бр. 3, стр. 108-112.
- Јанковић Живорад, *Ђура Јакшић и манасџир Горњак*, год. ХСI, 2010, бр. 6, стр. 210-215.
- Јанковић Живорад, *Кроз сџару књижевност*, год. ХСII, 2011, бр. 1, стр. 34-36. – Наставак серије чланака под насловом *Кроз сџару срџску књижевност*.
- Јанковић Живорад, *Паџријарх Пајсеј*, год. ХСII, 2011, бр. 3, стр. 85-92.
- Јанковић Живорад, *Доменџијан и Теодосије као „синоџичари“*, год. ХСII, 2011, бр. 5, стр. 151-157.
- Јанковић Мил., *Значај Свеџој Саве*, год. LVII, 1976, бр. 2, стр. 38-39.
- Јанковић Ненад, *Три сџаре ѓесме*, год. LXXVI, 1995, бр. 4, стр. 78-80. – Исправка: год. LXXVII, 1996, бр. 1, стр. 16.
- Јевџић др Атанасије, *Свеџи Сава као ѓросвеџиџељ*, год. LX, 1979, бр. 1, стр. 10-16.
- Језици у цркви*, год. LXVII, 1986, бр. 7, стр. 167-168. – Рубрика: Кроз хришћански свет.
- Јеротић Владета, *Свеџи Сава и срџска наџија*, год. LXXVI, 1995, бр. 2, стр. 27-28.
- Јованкин Урош, *Свеџи равноаџсџолни Кирило и Меџодије словенски учџиџељи и ѓросвеџиџељи*, год. LXVI, 1985, бр. 8, стр. 195-196.
- Јовановић Гордана, *Куљбакин Сџејан Михаиловић, Словенска Палеоџрафија (на руском). САНУ, Инсџиџџуџ за срџски језик, Беоџрад 2008*, год. ХС, 2009, бр. 1, стр. 30-31. – Приказ.
- Јовановић Томислав, *Аџокриф о Хрисџовом доласку на Земљу*, год. LXXVI, 1995, бр. 4, стр. 74-78.
- Јосић Радивој, *Срџска Православна Црква на међи Исџока и Зайада у Средњем веку*, год. LXXVII, 1996, бр. 11-12, стр. 248-259.
- Када је забележена мелодија химне Свеџом Сави?* год. LVII, 1976, бр. 6, стр. 108-110.
- Калезић Димитрије, *Консџанџинова-Кирилова дефиниџија философије*, год. ХС, 2009, бр. 6, стр. 156-159.
- Калезић Димитрије, *Досџијеј Обрадовић у џоковима црквеној живоџија своја времена. Pro et contra*, год. LXXXII, 2000, бр. 12, стр. 275-281.
- Калезић Димитрије, *Цивилизацијски ѓодџексџ нашеџа народној живоџија и њеџове ѓоезије*, год. ХСIII, 2012, бр. 1, стр. 31.
- Калезић Димитрије, *Њеџошево схваџање духовностџи*, год. ХСIII, 2012, бр. 4, стр. 121-123.
- Калезић Димитрије, *Боџословска ѓредностџ сџарословенскоџа језика*, год. ХСIV, 2013, бр. 4, стр. 152-154.
- Калезић Димитрије, *Досџијејева боџословија*, год. ХСIV, 2013, бр. 12, стр. 452-457.
- Каталоџ рукойиса*, год. LXVI, 1985, бр. 9, стр. 238. – Рубрика: Кроз хришћански свет.
- Катић Реља, *Објаџињење назива „Русниџа“ манасџира Св. Тројице код Призрена*, год. LXV, 1984, бр. 3, стр. 68-70.
- Кашић Душан, *Значај Свеџоџа Саве у историји срџскоџа народа*, год. LVI, 1975, бр. 11, стр. 211-214.
- Килибарда Новак, *Вуково имџлицџијно удаљавање од Гримовој схваџања ѓприродне књижевностџи*, год. LXXI, 1990, бр. 6, стр. 133-136.

- Лазаревић Велибор: Српски именованослов (Бук и Марсо, Београд 2001)*, год. LXXXIV, 2002, бр. 11, стр. 275; бр. 12, стр. 298-299;
- Лилић Борислава, *Једно Толстојево писмо Пироћанцу Лазару Ђирићу-Торњикову из 1909. године*, год. LXXXVI, 2004, бр. 3, стр. 87-88; бр. 4, стр. 115 (исправка).
- Лубардић Богдан, *Свети Сава Српски: задати отац, даровани браћи*, год. XCIII, 2012, бр. 2, стр. 50-53.
- Лучић Чедомир, *Надвремена универзалности Светиога Саве*, год. LXXII, 1996, бр. 4, стр. 62-66.
- М. Д. *Етничкопсихолошки лик Светиога Саве*, год. LXXI, 1990, бр. 1, стр. 3-5.
- Мандић Душан, *Први њумани манастира Сињгенице*, год. LVI, 1975, бр. 11, стр. 214-216.
- Маринковић Живан, *Свети Сава – светионик и њутоказ српском народу*, год. LVI, 1975, бр. 2, стр. 39-40. – Из црквеног проповедништва.
- Марковић Благоје, *Основна школа у Враки код Скадра*, год. LXII, 1981, бр. 8, стр. 147-149.
- Матејић Матеја, *Различити њројари и кондаци Светиога Саве*, год. LXX, 1989, бр. 1, стр. 15-17.
- Матејић Матеја, *Химнојисац Анџоније Марковић*, год. LXXXV, 2003, бр. 4, стр. 83-84.
- Милаш Никодим, *Ђирило и Мејодује и истина њправославља*, год. LXVII, 1986, бр. 4, стр. 95. – Оглас.
- Милеуснић С., *Д. Медаковић, Манастир Савина*, год. LX, 1979, бр. 8, стр. 189. – Приказ.
- Милеуснић Слободан, *Прилои њрошлости оснивања Бојословској факултети*, год. LXXIX, 1997, бр. 6, стр. 97-101.
- Милин Војислав, *Ушцај Светиога писма Старој и Новој завети на Доментијаново и Теодосијево „Житије Светиога Саве“*, год. LXXII, 1996, бр. 10, стр. 163-168.
- Милин Лазар, *Срби у очима хрватској књижевника Владе Гошовца*, год. LXXIII, 1992, бр. 5, стр. 85-89.
- Мирковић Лазар, *Титик архиепископ Николина из 1319*, год. LXXII, 1996, бр. 11-12, стр. 227.
- Мирковић Лазар, *Минологиј Мирослављева еванђеља*, год. LXXII, 1996, бр. 11-12, стр. 239-240.
- Мишковић Милорад, *Историја Српске исповедне школе у Осијеку*, год. LXII, 1981, бр. 3, стр. 55-64.
- Момировић Петар, *Предавање о Њеиошу*, год. LXIX, 1988, бр. 2, стр. 32-34.
- Невил Бирдсол Џ. *Грузински њреводи Светиога писма*, год. LXXXIX, 2007, бр. 3, стр. 92-94.
- Ненадовић Ђ., *Прослава Светиога Саве у бињољском селу Лисолају 1903. године*, год. LXXVI, 1995, бр. 2, стр. 36-38.
- Николић Рајко, *О њоруци Светиога Саве: „Ако ко уздође ка књијама да буде сладак сољу нашеј језика“*, год. LXXVI, 1995, бр. 6, стр. 111-112.
- Окџоих-Пејоћласник из Црнојевића ишамјарије*, год. LIV, 1973, бр. 7, стр. 165. – Приказ.
- П. Ђ. „*Ојлач*“ *смрти Симе Сарајлије*, год. LVIII, 1977, бр. 10, стр. 204-207.
- Павле епископ рашко-призренски, *Акростић у канонима Београдској Србљака*, год. LI, 1971, бр. 6, стр. 132-138.
- Павле епископ, *О новом издању Србљака*, год. LXIX, 1988, бр. 5, стр. 89-91. – Приказ.
- Павловић Марко, *Први њосавојамнавски учитељи*, год. LVIII, 1977, бр. 8, стр. 163-164.
- Пајк Дајна, *Имена у Библији*, год. LXXXI, 1999, бр. 7, стр. 129-131.

- Папирјарх Пимен о Светом Методију*, год. LXVI, 1985, бр. 12, стр. 321-322. – Рубрика: Кроз хришћански свет.
- Пердју Лео, *Божја имена у Старом завету*, год. LXXXI, 1999, бр. 7, стр. 131-133.
- Перић Ђорђе, „Дечанска молитва“ – заборављено ђесничко дело кнегиње Милице, монахиње Евђеније, год. LXXI, 1990, бр. 1, стр. 15-19.
- Перић Ђорђе, *Химна Светом Сави Мирјана Данчића*, год. LXXIV, 1993, бр. 1, стр. 7-9.
- Перић Ђорђе, *Светосавска поезија Војислава Илића*, год. LXXVI, 1995, бр. 5, стр. 83-91.
- Перић Ђорђе, *Песме Св. Саве из заоставиштине Корнелија Станковића*, год. LXXVII, 1996, бр. 1, стр. 8-16.
- Перић Ђорђе, *Јосиф монах дечански, ђесник-мелод из XVIII века*, год. LXXXI, 1999, бр. 7, стр. 135-139.
- Перић Ђорђе, *О знаменићим Хиландарцима – Теодосију и Доментијану*, год. LXXXI, 1999, бр. 10, стр. 200-207.
- Перић Ђорђе, *Анђички и старозавешћни моћив у српској леђенди о Светом Сави*, год. LXXXIV, 2002, бр. 1, стр. 12-16.
- Перић Ђорђе, *Три (не)ђођиуне народне ђесме о Бођородици са најевима*, год. LXXXVIII, 2006, бр. 2, стр. 64-70.
- Перић Ђорђе, *О ђесми слеђе јусларке Стеђаније „Свеђи Саво“*, год. LXXXIX, 2007, бр. 1, стр. 24-29.
- Перић Ђорђе, *Три ђеване Бођојављенске ђесме у српској црквеној ђезији XVIII и XIX века*, год. XCIV, 2013, бр. 2, стр. 74-81.
- Перић Ђорђе, *Мудросћ скривених речи*, год. XCIV, 2013, бр. 4, стр. 145-152.
- Перовић Василије, *Исидора Секулић књижевник и члан Српске академије наука и уметности*, год. LXVIII, 1987, бр. 4, стр. 90-95.
- Песма о кнезу Лазару*, год. LVIII, 1977, бр. 6, стр. 121-125.
- Песма на Рождесђиво Христово*, год. LVIII, 1977, бр. 12, стр. 251-254.
- Петровић Жарко, *Химна српским ђапирјарцима*, год. LXXV, 1994, бр., стр. 189-
- Петровић Маринко, *Пренос св. Луке у Србију 1449 ђ*, год. LXVII, 1986, бр. 4, стр. 81-84.
- Пилиповић Радован, *Историођрафија о јустиножистиљу Пеђуру Коришком (Драгана Јањић, Прејодобни Пеђар Коришки, Београд – Лепосавић 2007)*, год. LXXXIX, 2008, бр. 6, стр. 175-177. – Приказ.
- Пилиповић Радован, *Медицинска лићерајура из ђрве ђоловине XIX века у Библиођеци Српске Папирјаршије*, год. XCIII, 2012, бр. 6, стр. 198-204.
- Плач мајке цара Уроша*, год. LVII, 1976, бр. 12, стр. 234-238.
- Пој, Србе, ђој*, год. LVI, 1975, бр. 12, стр. 230-232.
- Поповић Владан, *Пиђање самообразовања и ђосћдићломских стиђуђа за настјавнике бођословија*, год. LXVI, 1985, бр. 3, стр. 82-87; бр. 6, стр. 164 (исправка).
- Поповић Д. Милорад – Динула (прев.), *Српско-румунске везе*, год. LVI, 1975, бр. 2, стр. 37-38.
- Поповић Радивоје, *Слово о Њеђошу*, год. XCII, 2011, бр. 12, стр. 485-486.
- Поповић Радомир, *Хришћанско милосрђе Светођа Саве*, год. LXIV, 1983, бр. 4, стр. 82-84.
- Портер С. Е. *Сейђуаинђиа. Превод Стјарођа завешћа на ђрчки језик*, год. XC, 2009, бр. 3, стр. 82-89.
- Порука Кирила и Методија*, год. LXIX, 1987, бр. 1, стр. 26-27. – Рубрика: Кроз хришћански свет.

- Портер С. Е. *Рукойиси шексѿа Новоѿа завейѿа на ѿрчком језику*, год. ХС, 2009, бр. 6, стр. 152-156; бр. 7, стр. 181-188.
- Похвала св. Кирилу Словенском*, год. LXIII, 1982, бр. 5, стр. 132. – Рубрика: Кроз хришћански свет.
- Превод „Охридскоѿ ѿролоѿа“ на енѿлески*, год. LXVII, 1986, бр. 4, стр. 96. – Рубрика: Кроз хришћански свет.
- Пренос мошѿију св. Кирила словенскоѿ у Солун*, год. LVII, 1976, бр. 4, стр. 83. – Рубрика: кроз хришћански свет.
- Преподобни Роман Слаткопојац, *Кондак на Среѿење Госѿодње*, год. LXVI, 1985, бр. 11, стр. 286-288. – Превео са руског Тодор Илић.
- Прослава у Солуну*, год. LXVI, 1985, бр. 9, стр. 238. – Рубрика: Кроз хришћански свет.
- Протић Драган, *Пасѿирско-ѿројоведничка делатностѿ Свейѿоѿ Саве*, год. LXXXV, 2003, бр. 1, стр. 10-12.
- Пузовић Предраг, *Значајан издавачки ѿдохваѿ*, год. ХС, 2009, бр. 8, стр. 218-219. – Приказ (Горажданска штампарија 1519-1523).
- Раваница 1381-1981*, год. LXXIX, 1997, бр. 12, стр. 210-211. – Приказ.
- Радојков Лазић Слободан, *Двадесетѿоѿдишњица смртѿи гр Лазе М. Косѿића, најѿлог-нијеѿ ѿисца срѿске емиѿрације*, год. LXXXI, 1999, бр. 2, стр. 32-36.
- Радосављевић Артемије, *Тајна равноѿостѿолности св. браће Ћирила и Метѿодија*, год. LIX, 1978, бр. 6, стр. 124-128.
- Радосављевић Д., *Најѿииси над главним улазом у зѿраду Срѿске Паѿиријаршије у Беоѿра-гу*, год. LXII, 1981, бр. 7, стр. 134-137.
- Радосављевић Јован, *Св. Сава и њеѿова ѿубав ѿрема својој вери и своме народу*, год. LXX, 1989, бр. 3, стр. 57-61.
- Радосављевић Озрен, *Из ѿишлости срѿских школа у Румунију (1768-1940) (ѿодручје Банѿйских Хера)*, год. LXXI, 1990, бр. 6, стр. 143-145.
- Радосављевић Озрен, *Почеци књијарске делатности у Вршцу*, год. LXXI, 1990, бр. 10, стр. 214-215.
- Ракић Војин, *Свейѿи Сава – оѿанизатѿор царсѿива земаљскоѿ за царсѿиво небеско*, год. LVIII, 1977, бр. 1, стр. 8-10.
- Ракић Војин, *Свейѿи Сава – род свој охрисѿовљава*, год. LXVIII, 1987, бр. 1, стр. 15-17.
- Ракић Предраг, *Паѿиријаршијска библиотеке*, год. LXXV, 1994, бр. 1, стр. 15-20; бр. 2, стр. 27-31.
- Ракић Предраг, *Рад на васѿостѿављању ѿрвобитноѿ шексѿа Новоѿа завейѿа*, год. LXXX, 1998, бр. 11, стр. 239-244.
- Ракић Радомир (превео), *Божѿија имена у Свейѿом ѿисму*, год. LXXIX, 1997, бр. 7, стр. 106-108.
- Ракић Радомир, *Превод Библије краља Цемса*, год. XCII, 2011, бр. 9, стр. 379-384.
- Ракић Радомир, *Неки ѿеорѿјски и ѿракиѿични ѿѿледи на ѿревођење црквене ѿтермино-логије*, год. XCIII, 2012, бр. 8, стр. 251-259.
- Раковић Љиљана, *Поводом 150-ѿодишњице рођења ѿесника Бранка Радичевића*, год. LV, 1974, бр. 10, стр. 221-222.
- Ребић Чедомир, *Исихастѿички мошѿиви у ѿјесничком делу монаха Јефрема*, год. LXXXII, 2000, бр. 5, стр. 102-105.
- Ребић Чедомир, *Визанѿијска мисао и умјеѿности у сѿтарој срѿској књијевности*, год. LXXXVI, 2004, бр. 12, стр. 328-334.

- Ребић Чедомир, *Духовна креишања код Срба*, год. LXXXVIII, 2006, бр. 12, стр. 312-316.
- Ребић Чедомир, *Светишћели – образац правоживља*, год. LXXXIX, 2007, бр. 9, стр. 255-258.
- Ребић Чедомир, *Теме источної монашћива и форме византијске поетиике, Лейосавић 2008*, год. XC, 2009, бр. 3, стр. 92-96. – Приказ.
- Ребић Чедомир, *Духовни смисао испраживања књижевної наслеђа*, год. XCI, 2010, бр. 4, стр. 141-143.
- Ребић Чедомир, *Књижевна делатност Срба у помјереним културним центрима*, год. XCII, 2011, бр. , стр. 143-
- Ребић Чедомир, *О смислу стваралашћива и методу стварања под видом вјечности*, год. XCIII, 2012, бр. 2, стр. 53-59.
- Ребић Чедомир, *Јеванђелска истина у поезији*, год. XCIII, 2012, бр. 4, стр. 123-126.
- Ребић Чедомир, *Поезија о изворима духовної живошћа*, год. XCIII, 2012, бр. 9, стр. 262-265.
- Ребић Чедомир, *Ушћицај Давидових Псалама у стварању духовне љеиоше личности у гјелима Свеиоћа Саве*, год. XCIV, 2013, бр. 3, стр. 100-103.
- Ребић Чедомир, *Духовност подунавске књижевности*, год. XCIV, 2013, бр. 5, стр. 174-177.
- Сава епископ источноамерички и канадски, *Србљак*, год. LIII, 1972, бр. 8, стр. 208-213.
- Сава епископ источноамерички и канадски, *Први превод Јерусалимској шћишћика код Срба*, год. LV, 1974, бр. 12, стр. 271-276.
- Сава епископ шумадијски, *Да ли је Григорије Рашки с поетиика 15. века био песник?* год. LXXVI, 1995, бр. 4, стр. 73-74.
- Сава епископ шумадијски, *Неушћешни покушај издавања Србљака између два светска рашћа*, год. LXXX, 1998, бр. 6, стр. 122-?
- Сава епископ шумадијски, *Раг на ревизији и исправкама Светиој писма Сћарој и новој завешћи на српском језику*, год. LXXX, 1998, бр. 10, стр. 216-?
- Сава епископ шумадијски, *Три различити шћројара и кондака Св. праведної Сћефана, десиошћа српској*, год. LXXXI, 1999, бр. 1, стр. 12-13.
- Саловски Мерћин, *О преводима Библије на лужичкосрпски*, год. XCIII, 2012, бр. 9, стр. 269-272.
- Сандо Драгомир, *Гаврило Сћефановић – Венцловић*, год. LXIX, 1988, бр. 5, стр. 78-83.
- Сандо Драгомир, *Светосавље између ешћнофилеишћизма и инкулћуре*, год. LXXXVI, 2004, бр. 1, стр. 26-28.
- Сандо Драгомир, *Црквена просветића у Срба у 19. и 20. веку*, год. XC, 2009, бр. 9, стр. 223-238.
- Сандо Драгомир, *Рукописна и шћтамшћарска делатност манасћира Милешеве*, год. XCIV, 2013, бр. 7, стр. 244-250.
- Св. Кирило и Методије и „филиокве“, год. LXVII, 1986, бр. 9, стр. 225. – Рубрика: Кроз хришћански свет.
- Свети Роман Слаткопојац, *Кондак за Бојојављење*, год. LXVI, 1985, бр. 5, стр. 132-134. – Превео са руског Тодор Илић.
- Свети Сава – Сћоменица поводом 800-годишњице рођења 1175-1975, год. LVIII, 1977, бр. 7, стр. 148. – Приказ.
- Словић Срћан, *Духовно стваралашћиво проф. др Чедомира Ребића* (Духовно стваралашћтво Чедомира Ребића, зборник научних радова, Пришћина – Лепосавић: Институт за српску културу, 2011), год. XCII, 2011, бр. 11, стр. 450-451. – Приказ.

- Служба Пресвѣтој Бојородици у часѣи и сѣомен чудојворне Иконе Ремейске, Манастир Велика Ремейа 2010, сѣр. 116.* – Приказ (Димитрије М. Калезић).
- Служба Св. Симеону Мироточивом, год. LXVIII, 1987, бр. 1, стр. 5-15.* – Са црквено-словенског превео Живота Михаиловић.
- Сорокин Владимир, *Словенски шексѣи Новој завейа*, год. LXVIII, 1987, бр. 4, стр. 102. – Рубрика: Кроз хришћански свет.
- Сѣаљивање мошѣију Свѣтоја Саве 1594-1994 – зборник радова*, год. LXXX, 1998, бр. , стр. 183; бр. , стр. 205; год. LXXXI, 1999, бр. 1, стр. 15. – Приказ.
- Спасовић Станимир, *Законодавни рад свѣтој Методија и његов ушѣицај на црквено-ѣо-литѣичку идеолојију свѣтосавске Крмчије*, год. LXXII, 1991, бр. 2, стр. 35-39.
- Срдановић-Бараћ Олга, *Релиѣозносѣи Вука Караѣића*, год. LXV, 1984, бр. 9, стр. 210-211.
- Средојевић Александар, *Достѣојевски о сѣирадању, ѣокајању и сѣасењу у Христѣу*, год. LXVIII, 1987, бр. 7, стр. 153-165; год. LXXXI, 1999, бр. 8, стр. 146-155.
- Средојевић Александар, *Осврѣи на 125-ѣодишњицу рођења Јанка М. Веселиновића. Заборависмо ли „ѣесника Мачве“*, год. LXIX, 1988, бр. 5, стр. 87-89.
- Сѣарословенске азбучне молишѣе*, год. LXVII, 1986, бр. 12, стр. 282-285. – Превео са руског Тодор Илић.
- Тајне кумранских рукојиса*, год. LXX, 1989, бр. 8, стр. 175-176. (Превела из „Time“ магазина Оливера Ђана Ердѣљан).
- Теодосије Хиландарац, *Живој Свѣтој Саве*, год. LIV, 1973, бр. 11, стр. 255. – Оглас.
- Теохаревић Теохар, *Основна школа у Осѣружници*, год. LIV, 1973, бр. 2, стр. 44-46.
- Тимотијевић Роксанда, *Призренски камени најѣијиси из XIV века*, год. LXIX, 1988, бр. 7, стр. 125-128.
- Томасовић Мирко, *Зайиси и најѣијиси код Срба кроз векове*, год. LXXII, 1991, бр. 4, стр. 76-78.
- Трифуноски Јован, *Словенска имена у Албанији*, год. LXX, 1989, бр. 1, стр. 18-20.
- Трифуноски Јован, *Зайис са једној ејискојској троба у сѣлу Милејину код Тејшова*, год. ХСII, 2011, бр. 5, стр. 163-165.
- Турањанин Јово, *Босанско-бањалучка бојословија*, год. LXXXI, 1999, бр. 9, стр. 169-?
- Турањанин Јово, *Срѣиски језик и ѣисмо као елементи националној идентѣишѣиѣа у кон-шексѣиу евројских инѣѣирација*, год. ХСIII, 2012, бр. 5, стр. 143-146.
- Убипариповић Драгомир, *Срѣиска школа у Високом*, год. LXV, 1984, бр. 7, стр. 146-149.
- Ушѣицај Свѣтој Методија*, год. LXVIII, 1987, бр. 11, стр. 267 – Рубрика: Кроз хришћански свет.
- Хаузер О. Ернст, *Развој књије*, год. LIV, 1973, бр. 11, стр. 261-262.
- Христу Панајотис, *Ко је ѣослао Св. Кирила и Методија у Централну Евроју – цар или ѣаиријарх?* год. LXXXVII, 2005, бр. 12, стр. 317-320.
- Црквенославенски буквар*, год. LI, 1971, бр. 2, стр. 56. – Оглас.
- Црквенословенски речник*, год. LI, 1971, бр. 9, стр. 227. – Оглас.
- Чарнић Емилијан, *Релиѣозна ѣоезија Милана Марковића*, год. LVI, 1975, бр. 1, стр. 14-18.
- Чурчић Лаза, *Срѣиске рускословенске ѣеолошке књије на народном језику. (Теолошке бакрорезне књије Захарија орфелина. Приредио Владимир Вукашиновић, Панчево 2006)*, год. LXXXIX, 2007, бр. 2, стр. 61-64. – Приказ.